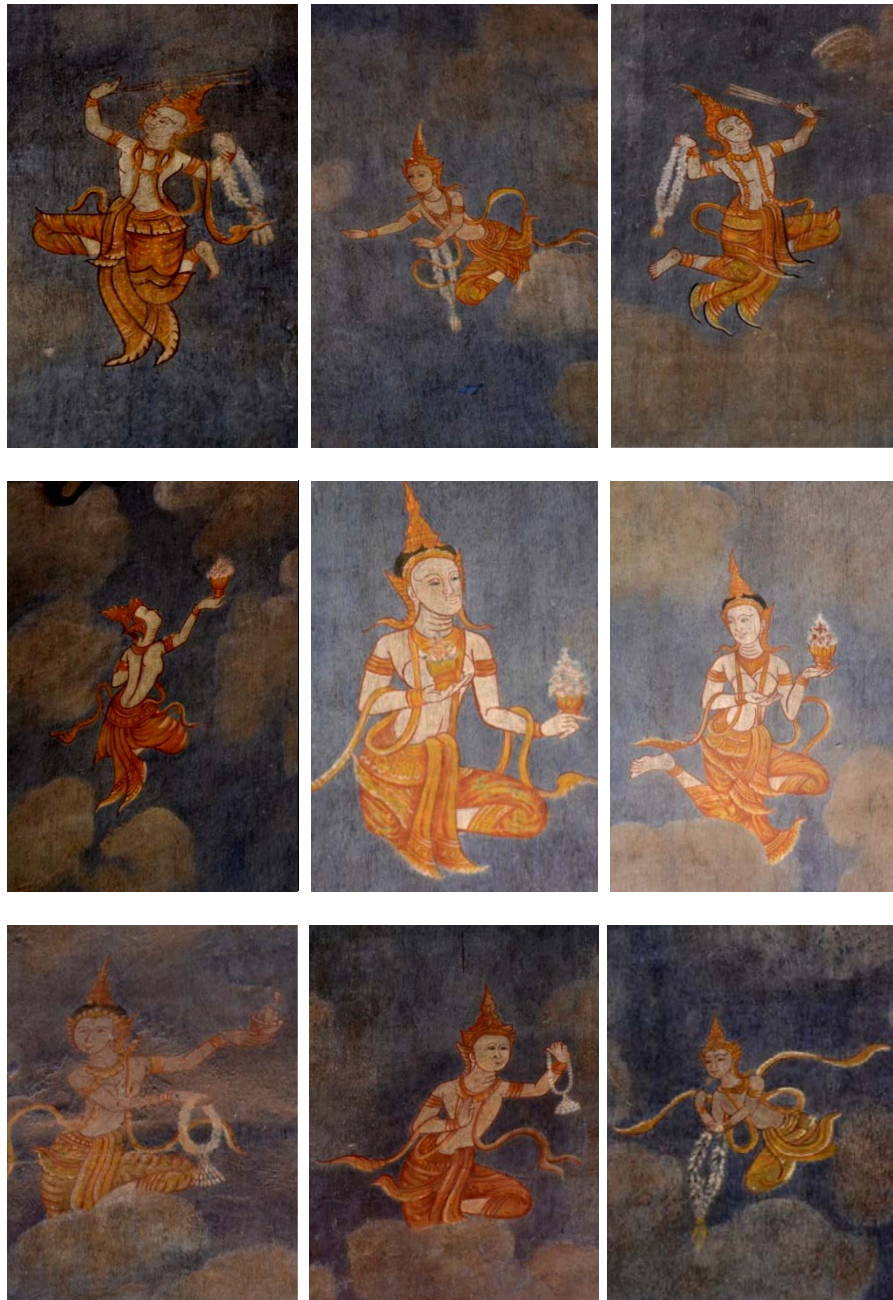

11 วัดราชนัฏดารามวรวิหาร

วัดราชนัฏดารามวรวิหารเป็นพระอารามชั้นตรีชนิดวรวิหาร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติแก่พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าหญิงโสมนัสวัฒนาวดี (ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเป็นพระอัครมเหสีองค์แรกของรัชกาลที่ 4 มีพระนามว่า สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดีบรมราชเทวี) จึงทรงพระราชทานนามว่าวัดราชนัฏดาราม เมื่อ ปี พ.ศ.2386

ภาพที่ 158 มาลัยชายเดี่ยว และพานดอกไม้ตกแต่งจิตรกรรมฝาผนังพระวิหารหลวง
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 27 กรกฎาคม 2555)

ด้านรูปแบบงานศิลปะประดิษฐ์ จิตรกรรมฝาผนังพระวิหารหลวงนี้ประกอบด้วยมัลลยชายเดี่ยว หรือมัลลยกลมชายเดี่ยวนี้มีลักษณะเป็นพวงกลมมีอุบะห้อยเป็นชายเพียงพวงเดียว ซึ่งบางคนเรียกว่า มัลลยมือ มัลลยข้อมือ หรือมัลลยคล้องแขน ถ้าหากมีการทูลเกล้า ฯ ถวายก็เรียกว่า มัลลยข้อพระกร ใช้สำหรับคล้องมือ คล้องแขน หรือบูชาพระ และพานดอกไม้ที่ใช้สำหรับสักการบูชา จากภาพเป็นการนำ มัลลยชายเดี่ยวและพานดอกไม้ตกแต่งจิตรกรรมฝาผนังพระวิหารหลวง ซึ่งมัลลยชายเดี่ยวและพานดอกไม้นี้เป็นสัญลักษณ์ของการแสดงความเคารพ และการบูชาสิ่งที่ตนเคารพนับถือ

ด้านรูปแบบงานศิลปะไทย เป็นจิตรกรรมฝาผนังในพระวิหารหลวง เป็นภาพเทวดา นางฟ้า มีการนำมัลลยชายเดี่ยว และพานดอกไม้ในการสักการบูชาพระประธานในพระวิหาร ซึ่งการตกแต่ง จิตรกรรมฝาผนังนี้ ลักษณะและแบบอย่างของจิตรกรรมฝาผนังที่มีภาพเหล่าเทพ เทพีเหาะลอยละล่อง ท่ามกลางกลุ่มเมฆ ดูว่าเป็นงานเขียนสมัยรัชกาลที่ 5 โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับภาพกลุ่มเทวดาเหาะ ท่ามกลางก้อนเมฆฝีมือช่างรัชกาลที่ 5 ที่พระวิหารวัดราชประดิษฐ์ฯ จึงเป็นได้ว่า จิตรกรรมฝาผนังพระ อุโบสถวัดราชนาคดาเขียนขึ้นครั้งแรกในรัชกาลที่ 3 อันเป็นคราวสร้าง ต่อมาชำรุดมากจึงถูกลบแล้ว เขียนขึ้นใหม่ในรัชกาลที่ 5 ก่อนจะมีลักษณะใหม่ยิ่งกว่าดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คงเพราะเขียนทับหรือ เขียนซ่อมใหม่ในภายหลังอีก³¹

ด้านการจัดวาง เป็นภาพเทวดา นางฟ้า นำมัลลยชายเดี่ยว และพานดอกไม้ในการสักการบูชา พระประธานในพระวิหาร เป็นจิตรกรรมฝาผนังตกแต่งในพระวิหารหลวง

ภาพที่ 159 มัลลยตกแต่งซุ้มใบเสมา
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 27 กรกฎาคม 2555)

³¹ สันติ เล็กสุขุม. 2548. ข้อมูลกับมุมมองศิลปะรัตนโกสินทร์. หน้า 170.

ด้านรูปแบบงานศิลปะประดิษฐ์ เป็นงานมาลัยตกแต่งเรือนยอดซุ้มใบเสมาโดยรอบพระอุโบสถ

ด้านรูปแบบงานศิลปะไทย งานปูนปั้นตกแต่งด้วยลายงานมาลัย ซึ่งสันติ เล็กสุขุม กล่าวว่าแบบอย่างซุ้มใบเสมา เกิดจากงานหล่อซีเมนต์ ลวดลายประดับส่วนฐานสิงห์ ทั้งบางแห่งเป็นลายฝรั่งควรเป็นงานสมัยบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งรัชกาลที่ 5 อันเป็นข้อมูลที่ตรงกับระบุไว้ในเอกสารกรมศิลปากร ((4), 2525 : 46) อนึ่งยกพื้นลานเทคอนกรีตบริเวณพระอุโบสถ ทางวัดทำใหม่ครั้งหลังเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ระดับพื้นใหม่จึงสูงปิดส่วนล่างของบานสืมาไว้³²

ด้านการจัดวาง เป็นงานมาลัยตกแต่งเรือนยอดซุ้มใบเสมาโดยรอบพระอุโบสถ

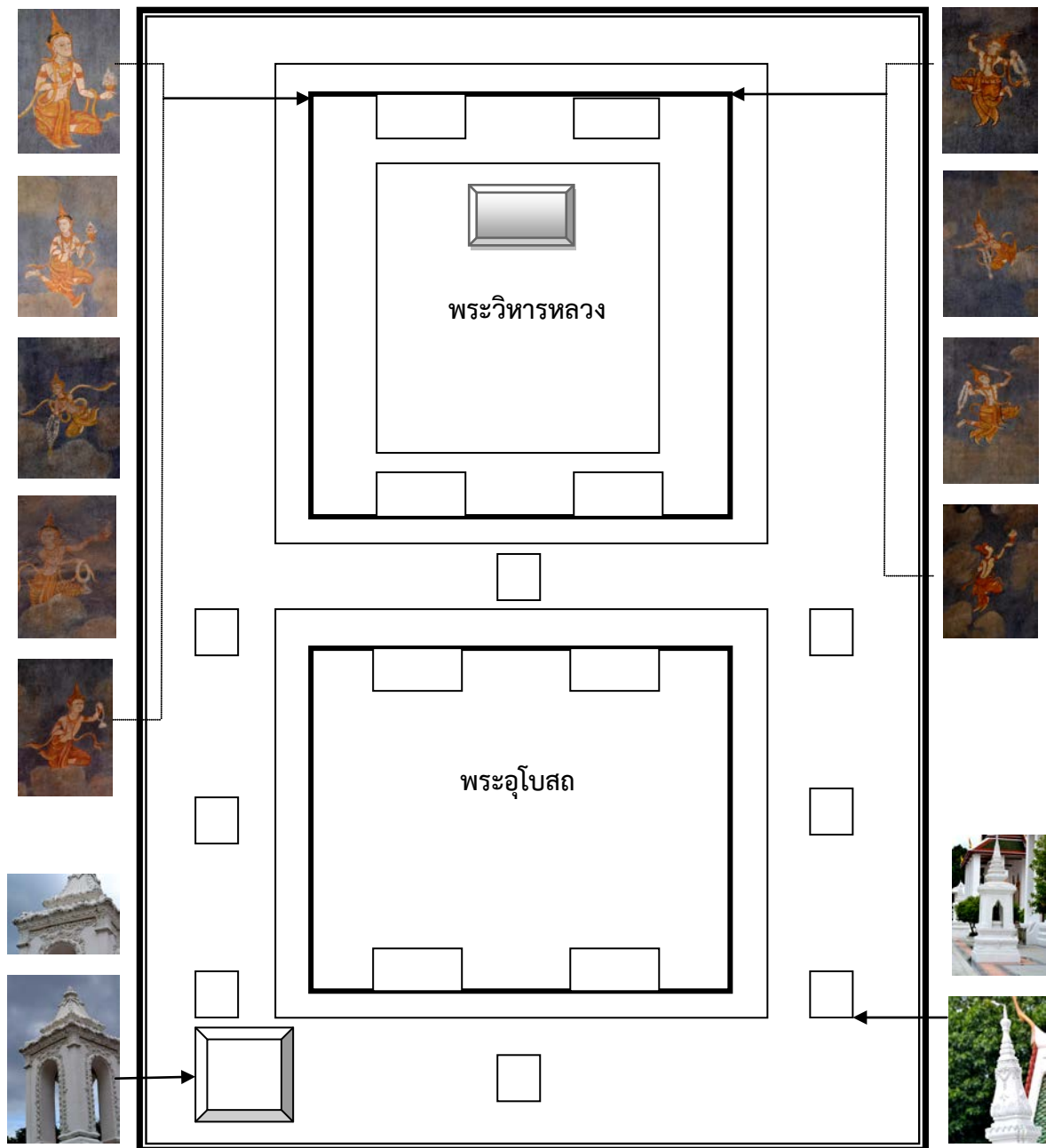
ภาพที่ 160 ปูนปั้นลายเฟืองอุบะประดับหอรระฆัง
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 27 กรกฎาคม 2555)

ด้านรูปแบบงานศิลปะประดิษฐ์ จากภาพเป็นงานปูนปั้นลายเฟืองประดับหอรระฆัง โดยลักษณะเป็นสายโยงเชื่อมระหว่างมุมและการวางจังหวะที่เท่ากันโดยรอบหอรระฆัง

ด้านรูปแบบงานศิลปะไทย หอรระฆังนั้นก่อสร้างเป็นสองชั้น ช่องประตูรูปวงโค้งทั้งชั้นล่างและชั้นบน หลังคาทรงกระโจมแบบฝรั่งปนจีน ตกแต่งด้วยปูนปั้นลายเฟืองประดับโดยรอบหอรระฆัง

ด้านการจัดวาง เป็นงานปูนปั้นลายเฟืองประดับหอรระฆัง

³² เรื่องเดียวกัน. หน้า 164.

ภาพที่ 161 แผนผังและตำแหน่งการจัดวางงานศิลปะประดิษฐ์ในงานศิลปะไทย
ภายในวัดราชนัดารามวรวิหาร